

Cvičení č. 3: Komplexní funkční velikost

Cíl: ověřit tezi o koncentraci progresivnějších funkcí do řádovostně vyšších center

Postup:

1. Vypočítat KfV pro 12 největších středisek (obcí) v území (kraj, okres)
2. Pomocí rank-size-rule srovnat „jednotkovou“ koncentraci (funkční diferenciaci) obytné, pracovní a obslužné funkce
3. Zhodnotit kvalitativní vyvinutost (a) jednotlivých středisek (obcí) a (b) tří velikostních kategorií (1., 2.-4., 5.-12.).

Potřebná data (pro výpočet KfV):

- Obytná funkce (O) - počet obyvatel (ve 12 největších obcích území a v ČR)
- Pracovní funkce (P) - počet obsazených pracovních míst celkem (ve 12 největších obcích a v ČR), tj.
 - počet ekonomicky aktivních bez nezaměstnaných (EA)
 - plus počet ekonomicky aktivních dojíždějících (EAdoj.)
 - minus počet ekonomicky aktivních vyjíždějících (EAvyj.)
 - $P = EA + EAdoj. - EAvyj.$
 - pro ČR platí $P = EA$ (neuvažujeme zahraniční vyjížděku)
- Obslužná (nevýrobní) funkce (N) - počet obsazených pracovních míst ve službách (ve 12 největších obcích a v ČR), tj.
 - počet ekonomicky aktivních (bez nezaměstnaných) mimo zemědělství a lesnictví, průmysl, stavebnictví, dopravu a spoje (EA^{III})
 - plus počet ekonomicky aktivních dojíždějících do zaměstnání mimo odvětví zemědělství a lesnictví, průmysl, stavebnictví, doprava a spoje ($EA^{III}doj.$)
 - minus počet ekonomicky aktivních vyjíždějících do zaměstnání mimo odvětví zemědělství a lesnictví, průmysl, stavebnictví, doprava a spoje ($EA^{III}vyj.$)
 - $N = EA^{III} + EA^{III}doj. - EA^{III}vyj.$
 - pro ČR platí $N = EA^{III}$ (neuvažujeme zahraniční vyjížděku)

Pramen dat: příslušné sčítání lidu (počet obyvatel, počet EA, dojížděka a vyjížděka)

Postup výpočtu: jednotlivé funkce jsou relativizovány vůči ČR, tj.

$O = 10\ 000 * \text{počet obyvatel obce} / \text{počet obyvatel ČR}$

$P = 10\ 000 * \text{počet pracovních příležitostí v obci} / EA \text{ v ČR}$

$N = 10\ 000 * \text{počet pracovních příležitostí ve službách v obci} / EA^{III} \text{ v ČR}$

$KfV = (O + P + N) / 3$

Postup je možné znázornit pomocí tabulky:

Poř.	Středisko	Počet obyv	O	EA	EA doj	EA vyj	OPM	P	EA ^{III}	EA ^{III} doj	EA ^{III} vyj	OPM ^{III}	N	KFV
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
x	ČR													

Získání potřebných dat je nejpracnější částí cvičení.

2. Ověření funkční diferenciacce pomocí R-S-R:

Do známého grafického vyjádření závislosti mezi velikostí a pořadím (osa x: pořadí, logaritmická stupnice, osa y: velikost, logaritmická stupnice) znázorníte tři základní funkce (O, P, N) 12 největších středisek území.

Zhodnoťte, zda v daném sídelním systému platí vztah mezi progresivitou funkcí a jejich („jednotkovou“) koncentrací.

3. Zhodnocení kvalitativní vyvinutosti

a. středisek (obcí)

Poř.	Středisko	O	P	N	KFV	P/O *100	N/O *100	KFV/O *100
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								

6.								
7.								
8.								
9.								
10.								
11.								
12.								

b. velikostních kategorií

Kategorie středisek (pořadí)	O	P	N	KFV	P/O *100	N/O *100	KFV/O *100
1.	100	100	100				
2.-4.							
5.-12.							

4. Hodnocení výsledků